

Dragomán György

Szembefutás

(Részlet a Máglya című regényből)

Tornaóránk lesz, az öltözőben két üres fogas is van, kiválasztom az egyiket, felakasztom rá a tornazsákot, előveszem a zsákból a tornacipőm és a melegítőt. Ez Anya régi melegítője, olyan, mint amit a válogatott hordott az olimpián, akkor adta nekem, amikor bevettek az iskolai futóváltóba. Még jó rám, csak december óta kifordítva hordom, hogy ne látsszon rajta a régi hímzett címer. Épp áthúzó a fejemen a ruhámat, ott állok bugyiban és harisnyában, amikor odajön mellém Krisztina, és rám szól, azt mondja, az a hely túl közel van az övéhez, mert pont mellette van, menjek onnan, és vigyem a cuccom is. A padban mellette kell ülnöm, az ellen nem tehet semmit, de itt mindenki szabadon választ helyet, úgyhogy tűnjek mellőle.

72

Nézem az arcát, sápadt a haragtól, a bokám még mindig fáj ott, ahol első nap belerúgott. Felemelem a padról a melegítőnadrágom, azt mondom, akkor én is szabadon választok, hagyjon békén, ott öltözök, ahol akarok. Krisztina erre azt mondja, hogy igen, épp csak őmellette nem. Kirántja a kezemből a nadrágot, a földre dobja, a zsákomat is lekapja a fogasról, azt is a földre dobja, azt sziszegi, tűnjek onnan, mert ha nem, akkor énvelem is azt fogja csinálni, amit a cuccommal. Azt mondom, álmában. Lehajolok, felemelem a földről a nadrágot és a zsákot, visszamegyek a fogashoz, a helyére akasztom. Krisztina megint le akarja venni, de mielőtt elérné, meglököm. Megtántorodik, de nem esik el, tudom, hogy nekem fog jönni, már ott is van mellettem, megfogja a copfom, húzza a hajam. Én is belemarkolok az ő hajába, húzom, ahogy csak tudom, belém rúg, én is belerúgok, nagyokat ránt a hajamon, én is az övé, de az ő haja nincs befonva, neki jobban kell fájjon a húzás, érzem, hogy pattannak el a tenyeremben a hajszálai. Azt kiáltom, hogy ha nem hagy békén, mind kitépem a haját. Még erősebben húzom, ő is rángatja a copfom, ég az egész fejbőröm.

Olgi szalad be, azt kiáltja, jön Szálki, ránk néz, odajön, azt mondja, ne csináljuk ezt, hagyjuk abba, mert ha Szálki elkap, akkor az egész osztályt meg fogja büntetni, mind tenyerest kapunk. Krisztina tovább húzza a hajam, én is tovább húzom az övét, Olgi azt mondja, hagyjuk már abba, nem hallottuk? Ő nem akar egész órán a salakpályán futni. Meglök, odanézek, látom, hogy remeg a karján a haj, nagyon nagyot lök rajtunk, majdnem elesünk, elengedjük egymást, Krisztina Olgira néz, azt mondja neki, kővér koca, nem is tudsz futni. Olgi erre csak elfordul, von egyet a vállán.

Gyorsan felveszem a trikóm, aztán lehúzó a harisnyám, a melegítőalsó következik, fél lábon állok, éppen dugnám bele a lábam a nadrágba,

amikor Krisztina kikapja a kezemből. A nadrág félig kifordul, látszik rajta a régi címer. Krisztina azt kérdezi, mi ez, közben hátratáncol, a nadrágot lóbálja. Azt kiáltom, hogy semmi köze hozzá, utánaugrok, a nadrág után kapok, Krisztina hátra és oldalra lép, átdobja a fejem fölé. Felugrok, de épp csak az ujjam hegyével érem el, nem tudom elkapni, a nadrág a boltíves plafonról lelógó lámpa láncának ütközik, félig rátekeredik, elkezd lefelé csúszni, aztán ottmarad fennakadva a bádogg lámpaernyőn. A ráhímzett régi címer ott lóg pont a lámpa alatt, a hegyekkel, a búzaka-lászkokkal és az olajfűró tornyokkal. Magasan van, felugrok, de nem érem el. Még egyszer megpróbálom, ahogy ugrás közben felnyújtom a lámpa felé a kezem, tudom, hogy nem kéne, úgyse fog menni. Meg kell kérjem a többieket, hogy segítsenek, tartsanak tolvajlétrát.

Éles sípszó hallatszik, mindenki csattanva vigyázzba áll, én épp visszaérek a földre az ugrás után, ott állok bugyiban, felnyújtott karral, a lámpa alatt. Szálki, a tornatanárnő áll az öltöző ajtajában, ő vezette az udvaron a himnuszéneklés utáni közös reggeli tornát. Közelről még magasabbnak és szigorúbbnak látszik, a haja hegyes kontyba tornyozva a feje tetején. Melegítő van rajta, engem néz, kiköpi az ezüstsípot a szájából. Belép az öltözőbe, a bal kezében hosszú nádpálca, suhint vele egyet a levegőbe, úgy kérdezi, hogy mi ez az örültekháza.

Vigyázzba állok a lámpa alatt, mondani akarom a nevem és azt, hogy jelentem, véletlenül feldobtam a tréningnadrágom a lámpára, de nem tudok megszólalni. Szálki végignéz rajtam, a szeme körül elmélyülnek a ráncok, a két szeme között az orra is ráncos. Azt kérdezi, én vagyok-e az új lány. Még mindig nem tudok megszólalni, csak bólintani tudok, bizserreg a combom a szégyentől, szeretném eltakarni magam, tudom, hogy a régi szívecskés bugyi van rajtam, amelyiknek foszladozik oldalt a szegélye, érzem, hogy mindenki engem néz, a bugyimból oldalt lelógó cérnákat.

Szálki lassan felemeli a nádpalcát, a lámpa felé nyújtja, eléri vele a nadrágom, éppen a címernél akasztja bele a hegyét, lehúzza a lámpáról, elélem tartja. Azt kérdezi, ki dobta fel a lámpára. Azt mondom, hogy jelentem, én voltam. Egy darazsat kergettem vele, de kicsúszott a kezemből, és felakadt.

Szálki a címet nézi, azt kérdezi, darazsat, az évnek ebben a szakában? Átforrósodik az arcom, nem tudok megszólalni.

Szálki lendít egyet a pálcán, már ott a kezében a melegítőnadrág, megfogja a címet, elkezd letépni a nadrágról. Erősen fel van varrva, azt gondolom, hogy nem fogja tudni leszakítani, de a körmei hegyesek, elkezdik felfeszíteni a varrást, Szálki közben azt mondja, hogy szégyelljem magam, hogy ide merem hozni ezt a mocskot, hát ezért haltak meg annyian, hogy még most is ezt kelljen nézni? Nekem kell tudni a legjobban, hogy akik a sortüzekben meghaltak, azoknak a testét a mai napig nem találják, mert azok a mocskok elkaparták valahova őket. Tudnom kell, mert a képmutató álszent nagyapámnak is köze volt hozzá, bezzeg az ő holt-

teste, az megvolt, azt bezzeg el lehetett temetni. Szinte vicsorog, a címert rángatja, egymás után pattannak el a cérnaszálak, végül leszakad az egész, és Szálki felém lendíti a nadrágot. Elkapom. Azt mondja, öltözzek fel.

A többiekre néz, megkérdezi, hogy ki dobta oda fel azt a nadrágot? Lépjen elő. Senki se mozdul, Szálki akkor azt mondja, így is jó, akkor majd a pálcá megmondja. Mindenki tartsa ki a jobb tenyerét.

A lányok lassan felemelik a tenyerüket, de Krisztina előrelép, vigyázzba áll Szálki előtt, azt mondja, tanárnőnek jelenti, hogy ő volt az, egyedül ő érdemel büntetést.

Szálki azt mondja, szégyellje magát, a nádpálcával Krisztina csuklójára koppant, Krisztina kitartja a tenyerét, Szálki egymás után háromszor ráhúz a pálcával, piros csíkok maradnak az ütések helyén. Krisztina beharapja a száját, nem sír, de nedves a szeme.

Szálki felém fordul, tudom, hogy én következem, kitartom a tenyerem. A pálcá suhogva a tenyeremre csapódik, a kezemet nézem, meglátom a gyűrűsujjam begyén a hajtú szúrásnak a nyomát, átsuhan rajta a pálcá árnyéka. A tenyeremre csapódik, semmit se érzek, csak azt, hogy az ütés ereje lefelé nyomja a tenyerem. Szálki megint felemeli a pálcát, megint rávág, aztán harmadszor is és negyedszer is, az ütés vörös csíkjai keresztetik egymást a bőrömből, nézem, olyan, mintha egy nagy madár lábának a nyoma lenne, mintha féllábon állt volna a tenyeremben egy nagy, tüzes lábú fekete madár, és ahogy Szálki megint felemeli a tenyeremről a pálcát, elképzelem, hogy a levegőbe dobom a madarat, suhog a szárnya, egész közel van az arcomhoz, ahogy felrepül, tesz egy kört a lámpa körül, aztán kirepül a boltív oldalán nyíló kicsi ablakon.

Lenézek a tenyeremre, tudom, hogy a pálcá nyomai kicsi hurkákká dagadnak majd, ki fognak állni a bőrömből. Az majd fájni fog, azt már érezni fogom.

Szálki nem üt meg többször. A hóna alá csapja a pálcát, aztán a kezembe adja a szakadt címert. Azt mondja, most pedig szépen kimegyünk, és lehúzzuk a vécén. Látni akarja, ahogy megteszem.

A vécében pisiszag van. Bedobom a címert, meghúzom a fogantyút, a víz zubogva leviszi, csak pár szál cérna marad ott. Mondani akarom neki, hogy én nem vagyok kommunista, és Anya se volt az, és Apa se, nem azért őriztem a címert, csak értse meg, hogy nem sok emlékem maradt Anyától, és ez az övé volt, de tudom, hogy úgyse értené. Közben megtelik a tartály, megint meghúzom, a víz leviszi az utolsó aranysárga cérnaszálat is. Azt mondja, jól van. A verést megérdemeltém, de nagyapám miatt nem engem kellett volna szidni, mert senki se tehet a felmenőiről.

Az udvaron hideg van, vigyázzba kell állni, megkeresem a helyem, a harmadik vagyok a tornasorban. Szálki megáll velünk szemben, a hetes kilép, jelent. Szálki elfogadja, aztán azt mondja, kosarazás.

Amikor kijöttünk, láttam, hol vannak a palánkok, indulnék is, de a töb-

biek nem mozdulnak. Szálkíra nézek, látom, hogy az ujjai a nyakában lógó sípot dörzsölgetik. Amíg nem sípol, addig nem szabad megbontani a sort.

Nem sípol, azt mondja, az új lány lépjen ki. Előrelépek, vigyázzba álok. Szálki azt mondja, Krisztinka is kiléphet. Krisztina is kilép, a tornatanárnő azt mondja, mi ketten maradunk, a többieknek irány a kosárpálya. Pöcköl egyet a sípon, az felrepül, és bepördül a szájába, már fújja is, hosszan, élesen. A lányok futólépésben elrohannak, csak mi maradunk ott előtte.

Szálki azt mondja, hogy tudjuk meg, nála nincs fegyelmezetlenség, nincs veszekedés, nincs széttartás, nála rend van és fegyelem van. Hálásnak kéne lennünk neki azért, mert megtanít erre, hálásnak kéne lennünk, hogy nevel bennünket, de mi e helyett haragszunk rá. Most is látja a szemünkön, hogy haragszunk, de nem baj, majd ő segít nekünk megszabadulni ettől az érzéstől. Beszéd közben int, hogy menjünk vele. Odatevet a salakpályája végén az ugrósánchoz, felnyitja a homokosláda tetejét, két zsákot vesz elő, az egyiket odadobja Krisztinának, a másikat nekem.

Azt mondja, töltsük meg a zsákunkat a ládából. Aki előbb végez, az fél kör előnyt kap. Kezdhetjük.

Krisztina azonnal ugrik, a zsák száját a láda sarkába akasztja, két marokkal rakni kezdi bele a homokot.

A láda másik oldalához megyek, kinyitom a zsák száját, látom, hogy feketével az van rányomtatva, cukor, késsel át van húzva, az van alá írva, homok, de vörös zsírkrétával azt is áthúzták, és azt írták rá nagy ferde betűkkel, hogy harag.

A homok tapadós és hideg, azonnal elkezd fájni a pálca nyoma a tenyeremen, ahogy belemarkolok. Egymás mellé teszem a két tenyerem, kinyújtott ujjakkal döföm a homokba, úgy teszem a zsákba, ha nem hajlítom be a tenyerem, nem fáj annyira. A zsák gyorsan telik, nem egy egész nagy cukros zsák, mert hosszában kettéhasították, aztán vékony rézdróttal összefércelték, olyan, mint egy hosszú hurka.

Krisztina lesz kész hamarabb, odateszi Szálki lába elé, Szálki megemeli, bólint, egy drótdarabot ad neki, azt mondja, bekötheti. Krisztina rátekeri a drótot a zsák szájára, közben az enyém is megtelik, jó súlyos, lehet vagy öt kiló.

Szálki az enyémet is megemeli, nekem is ad egy drótdarabot. Megvárja, hogy bekössem, aztán int, hogy emeljük fel. Krisztina a vállára veszi a zsákot, én is felveszem az enyémet. Keresztbe teszem a nyakam mögé, hogy mind a két vállamat érje, behajlított karokkal tartom.

Szálki vonalat húz a pálcával az ugrósánc homokjába, a vonal hosszában osztja ketté a távolugró gödröt. Azt mondja, a leérkezőhely homokja nagyon megsínylette a telet, ideje lesz egy kicsit felfrissíteni. Ebben fogunk mi most segíteni. Annyi a feladat, hogy a homokzsákkal el kell futni a salakpálya végéig, aztán vissza, jó pattogósan, hogy fellazuljon a homok. Ha visszaértünk, beleüríthetjük a zsákunkat a gödörbe, és jöhet a következő kör. Ez majd szépen kiveszi belőlünk a haragot. És aki veszít,

annak bocsánatot kell kérnie a másiktól. Térden állva. Szálki elmosolyodik, a salakpálya felé int a pálcával, a bal oldala az enyém, a jobb a Krisztináé.

A levegőbe suhint, Krisztina futni kezd. A pályát nézem, a salak nedves, két nagyobb pocsolya is van rajta, szürkén tükrözik az eget.

Krisztina előredőlve fut, várom, hogy a pálya végére érjen. Ahogy megfordul, hallom, hogy a pálca a levegőbe suhint a hátam mögött.

Futok. A zsák nem ül meg rendesen a vállamon, ide-oda csúszkál, pár lépés után már érzem a súlyát a gerincemen, főleg lent, deréktájon. A nedves salakot nézem, a cipőim súlyosan csattannak, a homok előre húz, másképp kell mozogni vele.

Krisztina már visszafelé jön, a pálya felénél futunk el egymás mellett. Mielőtt Krisztina mellém érne, lecsúsztatja a válláról a zsákot, két kézre fogja a végét, futás közben felém lendíti, fejbe akar csapni vele. Későn veszem észre a mozdulatot, alig tudok elhajolni előle, előregörnyedek, épp-hogy csak átbújok az ütés alatt, a saját zsákom súlya előreránt, majdnem hasra esem.

Nem állok meg, és nem fordulok Krisztina után, futok tovább, várom, hogy Szálki sípoljon, vagy kiabálni kezdjen velünk, de semmi se történik.

Mire visszaérek a gödörhöz, Krisztina már kiszórta a homokját, és már majdnem egészen meg is töltötte a zsákját.

76 Remeg a lábam, ahogy leengedem a zsákom, kitekerem a drótot, önteni kezdem a gödörbe a nedves homokot. Kiürül, a ládához megyek, megtöltöm a zsákot, Krisztina közben végez, a vállára lendíti a zsákját, mielőtt elindulna, rám néz. Tudom, mit gondol, azt, hogy kicsengetéskor ott fogok térdelni előtte.

Belefúrom a tenyerem a homokba, rámarkolok, a zsákba teszem, a tenyerem megint fáj, de nem érdekel, olyan gyorsan lapátolom a zsákba a homokot, amilyen gyorsan csak tudom, közben mind arra gondolok, hogy nem akarok veszteni, nem akarok letérdelni, nem akarok és nem is fogok, nem és nem.

Megtelik a zsák, bekötöm, a vállamra veszem, futni kezdek, Krisztina megint megpróbál megütni, elhajolok, a homokra gondolok, a sok homokszemre, ott a zsákban, a vállamon, minden lépéssel ide-oda rázkódnak, lefelé nyomnak.

A salakot nézem, a cipőimet, ahogy felemelkednek és nekicsapódnak, nedves salakszemcsék repülnek ki a talpam alól, a homok nehéz. Lassulok. Még csak a második kör, és már lassulok. Nem lassulhatok. Előre nézek, a pálya vége felé, a homok nem lefelé nyom, hanem előre lök, minden egyes apró homokszemcse minden lépésnél lök egyet rajtam, hogy gyorsabb legyek, hogy utolérjem és elhagyjam Krisztinát.

Anyá azt mondta egyszer, hogy az igazi futás olyan, mint a vízszintes zuhanás, a súly nem lefelé ránt, hanem előre, a test nem áll ellen, hanem csak követi, aki így fut, az gyorsabb a szélnél, legyőzhetetlen.

Nem számolom többet a köröket, nem gondolok az időre, csak arra

gondolok, amit éppen csinálni kell, töltés, futás, elhajlás, fordulás, öntés, töltés, futás.

Utol fogom érni Krisztinát. Utol fogom érni, el fogom hagyni, le fogom győzni.

Már nem fázom, egyre melegebbnek érzem a levegőt, majdnem forrónak, ahogy beszívom, szinte égeti a szám, a torkom és a tüdőm, átforrósítja a testem, izzadok, érzem, hogy folyik végig a hátamon, lefelé, a fenekem felé. A homokra gondolok, hogy az is átmelegszik, az is átforrósodik, a zsák varrásain át kifolyik, a rohanás szele nem engedi leesni, belekap és felkavarja, körém tekeri. Forró homokfelhőben futok, minden homályos körülöttem, nem állhatok meg, homokfergeteg vagyok.

Krisztina már mögöttem van, nem tudom, mikor hagytam el, lihegve fut utánam, nem nézek hátra, úgy is tudom, hogy egyre jobban lemarad, a fordulás után aztán látom, hogy majdnem egy félhossznyival előtte vagyok, most nem próbál megütni, mikor elfutok mellette.

Visszaérek a gödörhöz, kitekerem a zsák száját, lihegve szórom a kupacomra a friss homokot. Sziszegve ömlik ki a zsákból, magasra emelem, úgy tartom, a homok egyre csak folyik és folyik, a kupacom egyre nő és növekszik, látom, hogy nagyobb már, mint a Krisztináé, de még mindig ömlik a homok a zsákból, még magasabbra emelem, a karjaim remegnek, a vállam és a hátam is fáj, de nem engedem le.

Közben Krisztina is visszaér, megáll mellettem, kitekeri a zsákját, hogy ő is a saját kupacára önthesse a homokot, tudom, hogy az övé lesz nagyobb, veszteni fogok. Az én zsákomból már nagyon vékony sugárban csörgedezik csak a homok, biztos, hogy nem lesz már idő még egy körre, veszteni fogok.

Leengedem a zsákom, abban a pillanatban megszólal a csengő. Szálki is ott van már, ott áll a láda mellett, a kezében a pálcá, kinyújtja, Krisztina csuklójára koppant, éppen amikor elkezdené önteni a homokot. Krisztina a földre dobja a zsákot.

Szálki a homokkupacokat nézi, az enyém a nagyobb. Krisztinára mutat a pálcával, a melegítőfelsője cipzárához érinti, lassan végighúzza a hegyét a fémszemeken, aztán oldalra lép, hátulról Krisztina combjára koppant.

Krisztina előrelép, bele a homokba, felém fordul, letérdel. Az arca egészen fehér, azt mondja, hogy szépen kér, bocsássak meg neki. A hangja nagyon halk, de rám néz, egyenesen bele a szemembe.

Mondom, hogy megbocsátok. Már az egész osztály ott áll az ugrósánc mellett, mindenki minket néz.

Szálki azt mondja, csak akkor hiszi el, ha megöleljük egymást.

Krisztina feláll, felém lép, kitárja a karját. Megölel, én is megölelem, erősen szorít, én is erősen szorítom, érzem, hogy milyen vadul dobog a szíve, sokkal gyorsabban, mint az enyém. A haja füstszagú, az orromat birizgálja.

Szálki azt mondja, mehetünk.

Elengedjük egymást, elindulunk az öltöző felé. Krisztina nem néz rám, én se őrá.

Szálki utánam szól. A nevemet mondja, és azt, hogy valamelyik délután el fog vinni a tájfutóedzőhöz, nézzen már rá a mozgásomra. Még az is lehet, hogy bevesz a csapatba. Majd szól, hogy mikor megyünk.

Krisztina egész nap nem szól hozzám, matekórán átgurul az ő padfelére a rádióm. Két ujjal megfogja, és visszaadja. Megköszönöm, bólint.

Otthon, amikor kiveszem a melegítőt a tornaszákból, hogy kiszellőztessenem, érzem, hogy nehezebb a szokásosnál. A felső ujjai csomóra vannak kötve, a csomók fölött vastagon kidagad és kidudorodik az anyag. Ahogy odanyúlok és megfogom, megzizzen a tenyerem alatt a homok. Kibontom a csomókat, a homok sárga kupacban ömlik a szoba padlójára. Az egészet a padlóra rázom, aztán melléguggolok és belenyomom a tenyerem. Krisztina hajának a szaga jut eszembe.

A homok szárazabb és apróbb szemű, mint az iskolai, érintésre egészen selymes és meleg, mégis megfájdul tőle a kezem.

Gyorsan kimegyek a konyhába, behozom a seprűt és a lapátot, felseprem, nem szeretném, hogy Nagymama meglássa.

Egész sok, majdnem megtelik vele a lapát.

Két kézzel tartom, úgy viszem ki az udvarra, egyetlen szemnyit se szeretnék belőle leejteni.

78 A grupphoz megyek, megállok előtte, fél kézzel a hátam mögé teszem a lapátot, aztán amilyen gyorsan csak tudok, futni kezdek körbe a gruppkörül.

A harmadik kör után állok csak meg, akkorra a lapát már egészen üres.